

Ekspонат miesiąca - Marzec 2023 r.

Legitymacja pracownicy Nadwiślańskich Kolei Żelaznych z 1910 r.

Jako ekspонат marca prezentujemy legitymację pracownicy Nadwiślańskich Kolei Żelaznych z 1910 r. Dokument został wystawiony 1 listopada 1910 r. dla Zofii Ksepko. Jest on wykonany z płótna o barwie zielonej, ma wymiary 179 x 134 mm i jest składany w pół, w związku z czym można wyróżnić 4 „strony”. Dokument zawiera czarne nadruki, dodatkowo wypełniony jest pismem odręcznym, całość w języku rosyjskim.

Na okładce nadrukowane są napisy: ПРИВИСЛИНСКІЯ / желъзныя дороги / ----- / УДОСТОВЯРЕНИЕ ЛИЧНОСТИ / № 5983. [PRZYWIŚLAŃSKIE ŻELAZNE KOLEJE – DOWÓD TOŻSAMOŚCI Nr 5983]. Tylne strony okładki zadrukowane są przepisami informującymi m.in. o prawach posiadacza legitymacji. Na pierwszej, wewnętrznej stronie umocowane jest za pomocą czterech okrągłych nitów duże zdjęcie popiersiowe kobiety wykonane na tzw. Znajdują się na nim odręczne napisy: u góry o tym, że jest niepiśmienna, u dołu informacje metrykalne o pochodzeniu. Na dole fotografii odcisnięto też podłużną niebieską pieczęć z obecnie nie do końca czytelnym napisem, w którym pojawia się m.in. słowo Grajewo (... Граево ...). Kolejna wewnętrzna strona zawiera informacje o właścicielce legitymacji Zofii Ksepko oraz o okresie ważności wystawionej legitymacji 1 sierpnia 1910 – 1 sierpnia 1913 r.

Ogólnie stan zachowania przedmiotu jest dobry. Z racji materiału, z którego została wykonana legitymacja, na powierzchni widoczne są przebarwienia, wyblaknięcia, ubytki tworzące siatkę, a na rogach – zagięcia. Nadrukowane pismo jest często zatarte, co utrudnia odczytanie treści.

Ekspонат został przekazany do zbiorów ówczesnej Izby Pamięci Ziemi Grajowskiej przez Jana Buszkę w 2003 r.

W drugiej połowie XIX w. nastąpiła wzmożona budowa linii kolejowych w Królestwie Polskim (tzw. Przywiślańskim Kraju). Jednym z wybudowanych wówczas odcinków była biegnąca przez Grajewo linia kolejowa brzesko-grajewska, którą oddano do użytku w 1873 r. Była ona elementem składowym połączenia tranzytowego między Odessą a Królewcem. Odcinek ten w 1878 r. został włączony w skład Kolei Południowo-Zachodnich, zaś w roku 1907 został przejęty przez koleje Nadwiślańskie. To właśnie z tego okresu funkcjonowania pochodzi prezentowana legitymacja. Wybudowanie kolei i poprowadzenie jej przez Grajewo wpłynęło znacząco na rozwój miasta, które było stacją graniczną. Zachowana legitymacja jest materialną pozostałością lokalnego dziedzictwa historycznego z tym związanym, co jest szczególnie ważne w kontekście przypadającej w tym roku 150. rocznicy funkcjonowania kolei w Grajewie.